

Skötselplan LBF bigård

Till varje samhälle eller kupa i vår bigård kan det endast finnas **en** ansvarig, men det kan med fördel vara flera som delar på sysslorna för en kupa. Arbetet kan utföras på torsdagskvällarna i samband med bigårdens ”Öppet hus”, men kupans arbetslag bestämmer själva inom gruppen vad som ska göras och när samt i vilken ordning. Det är mycket viktigt att skriva in på kupkortet vilka åtgärder som är gjorda och vilken status kupan och samhället har. Om någon vill hjälpa till med arbetet i en kupa måste man med kupansvarig först mycket noga ta reda på vilka arbetsuppgifter som ska och kan göras.

Följande beskrivning ska visa ett urval av de åtgärder som är viktigast och vad som ska göras för att vi ska få en säker och högkvalitativ produktion i vår bigård. Det är mycket viktigt att alla utförda åtgärder dokumenteras på kupkortet för att det ska vara möjligt att i efterhand klargöra orsaker till ej förväntade händelser.

Åtgärderna beskrivs nedan i den ordning de förväntas hända under ett kalenderår. Man väntar in i det längsta på våren med att gå in i kupan för att kontrollera samhällets och fodrets status efter vintern.

De tidsangivelser som finns här är bara till som ungefärliga riktmärken. Allt hänger på i vilken takt vårens olika faser utvecklas. Detsamma gäller självklart även för sommaren och hösten.

- Foderkontroll
  - Glänta mycket försiktigt på några täckbrädor för att avgöra om fodret kommer att räcka under våren. Om det behöver tillföras foder ska det vara foder på ramar. Om det finns överskott i andra kupor så använder man detta. Var mycket försiktig och stör inte bina i onödan. Om det är möjligt så sätt ut ett nytt kupkort för året, i plastfickan i kupan.
- Rengöring av kupbotten
  - Skrapa loss skräpet och borsta bort det från kupbotten. Var noga med att inte sprida skräpet i bigården utan samla det i täta soppsåsar eller säckar och för bort det från bigården till ”Brännbart” i en sopstation. Detta gör man för att minska risken för smittspridning och spridning av skadedjur.
- Vårundersökning
  - Vårundersökningen syftar till att i förväg ge förutsättningarna till en så bra utveckling av samhället som möjligt. Är drottningen aktiv? Är yngelutvecklingen tillräckligt god? Räcker fodret? Det bör alltid finnas mer än 5 kg foder för att bli klara toppar med mycket nykläckt yngel. Det kan också komma många dagar i rad då bina inte kan lämna kupan på grund av dåligt väder eller att växtligheten stannar upp vid perioder med kall väderlek.
- Utökning och utbyggnad i kupan
  - Utökning av ramar och utbyggnad av lådor måste ske i rätt ordning och i rätt tid för att samhället ska utvecklas på bästa sätt. Om man ökar ramantalet för mycket under tidiga och kalla vårdagar sprids bina ut för glest på ramarna och kyls ner. Om man tvärtom håller igen med ramutbyggnad så kan man lätt skapa en känsla hos bina av viselöshet och trångboddhet och därmed även öka svämningslusten. Om man sätter till ramar ska de vara utbyggda och de får aldrig dela på yngelklotet. När man bygger ut kupan med ytterligare lådor finns det olika strategier beroende på om det är en uppstaplingskupa eller en trågekupa. I en uppstaplingskupa kan man dessutom välja om man vill ha en eller två lådor under spärrgallret. Rådgör gärna med flera personer om hur ni ska göra med just er kupa. Ta även ett beslut om hur och när ni under hösten eventuellt ska minska ner till en låda under spärrgallret.
- Veckokontroll
  - Denna kontroll kan göras antingen var 7:de, 8:de eller 9:de dag, men välj ut den intervall som passar gruppen bäst och försök att använda den. Eventuellt kan det finnas fördelar att ändra när svärminingsperioden har gått över och man enbart behöver ta hänsyn till dånarramarnas utveckling för att få ut så mycket effekt det över huvud taget går, i syfte att få bort så mycket varroaägg som möjligt.
- Inför första slungningen
  - I det här stadiet kan man koncentrera sig på att se hur snabbt ramarna fylls med honung och när bina börjar med att täcka färdig honung. Se till att det finns ramar med utrymme för bina att lägga ner mer honung. Kontrollera att allt i slungrummet finns på plats. Gör en prognos när ni räknar med att göra första slungningen. Meddela Nils-Magnus ert behov av slungning.
- Behov av avläggare?
  - Har bigården eller några medlemmar behov av avläggare? Förbered i så fall för avläggare. Finns det plats någon kupa eller transportlådor att samla avläggarna i. Samordna denna aktivitet med andra kupgrupper och framförallt med Nils-Magnus som är vår bigårdsföreståndare.
- Första slungningen

- Den här aktiviteten kräver en samordning av bigårdsföreståndaren. Ge Nils-Magnus uppgift om hur många ramar med honung er kupa kan komma att ge. Se till att ni har tillfälle att ställa upp för att hjälpa till vid slungningen.
- Fortsatt veckokontroll
  - Under den här fasen är det viktigt att man är noga med drottningkontrollen. I övrigt sätter man till nya ramar efter hand som de behövs. Undvik att sätta ner mörka ramar i yngelrummet. Sätt dessa i skattlådorna istället så är de lättare att få bort i samband med senare skattningar.
- Andra slungningen
  - Här gäller samma som vid första slungningen.
- Efterslungning
  - Efterslungningarna avslutas med en slutskattning.
- Slutskattning
  - Detta är sista chansen att ta vara på sista honungen för året, men var inte för snål och ta dåligt täckt honung. Det straffar sig eftersom dåligt täckt honung troligen har en hög fukthalt vilket i sin tur ökar risken att få honung som jäser. Det är bättre att låta bina behålla den under senhösten. Det gör att man kan spara kostnader för stödfodring med t ex Apifonda. Om det blir ett överskott med halvfyllda ramar så ska de sparas till våren då de säkert kommer att behövas i någon av bigårdens kupor.
- Inför invintring
  - Minska antalet ramar till det antal som ska gälla under vintern, cirka 10 st. Börja bekämpningen av varroakvalster. Beroende av vilka bekämpningsmetoder som ska användas i bigården ska saker och ting hända i en viss ordning och bestäms av Nils-Magnus, vår bigårdsföreståndare. Han samordnar alla åtgärder.
- Invintring
  - Nu avslutas varroabekämpningen och vinterfodringen genomförs. Om det ska ske ett drottningbyte så ska det ske mellan 2:dra och 3:dje foderballongen. Avsluta med att städa i kupan. Det ska inte finnas material i kupan som inte kommer att behövas under vintern. Plocka in eventuella täckbrädor o dyl. Ta in kupkortet från plastfickan i kupan och sätt in det i arkivpärmen för kupkort. Gör en sammanställning och en summering av kupkortet på Nils-Magnus statistikblad.
- Vaxgenomgång
  - Detta är också en aktivitet som samordnas av Nils-Magnus, vår bigårdsföreståndare. Välj ut fina utbyggda ramar som kan sparas till nästa säsong. Resten ska förberedas för nersmältning och rensning. Dessa ramar sparas på ett ställe så de enkelt kan nås för transport till ett smältverk efter den 1 oktober, då man får börja flytta vax över sockengränser.
- Städning och vinterställning av bigården.
  - Bigårdsföreståndaren Nils-Magnus tar initiativet och kallar till städdagar för att rensa och rengöra både ute och inne på bigården.